

Nedrīkst pieļaut haosu... Eiropas Savienībā aicina apturēt Atmežošanas regulas ieviešanu

Dānija kā Eiropas Savienības šī brīža prezidējošā valsts iesniegs t.s."kompromisa priekšlikumu", jo Eiropas valstu valdības un nozaru pārstāvji brīdina, ka Eiropas Komisijas noteiktā 30. decembra izpildes termiņa ievērošana nav iespējama.

Avoti: Pasaules informācijas vietnes un Zemeunvalsts.lv

Dānijai pārņemot Padomes prezidentūru, - no 2025. gada jūlija līdz decembrim, premjerministre Mette Frederiksenā tuvākajā laikā plāno iesniegt kompromisa risinājumu par Eiropas Savienības Atmežošanas regulu (EUDR), jo dalībvalstis cenšas panākt vienošanos ar Eiropas Parlamentu pirms tā 15. decembra plenārsēdes.

Lielākā daļa Eiropas Savienības vēstnieku šobrīd vēlas, lai Eiropas Komisija "apturētu pulksteni" attiecībā uz ES Atmežošanas regulu, pastiprinot diskusijas Briselē par to, vai Eiropas Savienības valstis varēs ievērot plānoto regulas ieviešanas datumu un kā šo regulu vienkāršot .

Strīds ir īpaši saasinājies kopš Komisija ierosināja atvieglot ziņošanas prasības 2023. gada regulai. Tas uzliek uzņēmumiem pienākumu pierādīt, ka to ražotie produkti nav veicinājuši atmežošanu, norādot ģeolokācijas datus par tādām precēm kā kakao, kafija, palmu eļļa, lopkopības produkti, kokmateriāli un kaučuks, vienlaikus tiek piedāvāti ierobežoti regulas prasību izpildes atbrīvojumi mazajiem uzņēmumiem.

29.oktobrī notikušajā valstu pārstāvju sanāksmē „vairums ES vēstnieku puda viedokli, ka noteikumi nedrīkstētu stāties spēkā 2025. gada 30. decembrī, kā sākotnēji plānots, un ka jebkura atlikšana attiecas uz visām iesaistītajām pusēm”, tā Eiropas medijiem paziņoja persona, kas ir saistīta ar šo jautājumu. Dalībvalstis joprojām pauz dažādus viedokļus: dažas atbalsta īsu „pauzes” periodu, lai veiktu tehniskos labojumus, citas pieprasa ilgāku regulas ieviešanas atlikšanu vai apjomīgāku prasību vienkāršošanu.

Čehijas lauksaimniecības ministrs Mareks Vibornijs ļoti asi kritizēja Eiropas Komisiju par „haosu”, kas valda saistībā ar EUDR ieviešanu. „Eiropas Komisija veic ļoti haotiskus pasākumus un izdod haotiskus paziņojumus,” uzsvēra Čehijas lauksaimniecības ministrs.

Eiropas mediji ziņo, ka Dānijas prezidentūra šonedēļ plāno iesniegt kompromisa priekšlikumu, un Eiropas Padomes nostāja ir jāsaskaņo ar Eiropas Parlamentu pirms tā pēdējās plenārsēdes 15. decembrī.

Ražošanas nozares ir asi reaģējušas uz Atmežošanas regulas ieviešanas centieniem.

Deviņpadsmit Eiropas tirdzniecības asociācijas, kas pārstāv kokmateriālu, celulozes, lopbarības, enerģētikas un ar tām saistītās nozares, aicināja Eiropas Komisiju atlikt regulas ieviešanu, nosaucot pašreizējo grafiku par „vienkārši neīstenojamu” un brīdinot par smagu slogu uzņēmējdarbībai un juridisko prasību risināšanai visā piegādes ķēdē. Atklātā vēstulē, ko publicējusi Eiropas Kokrūpniecības organizācija, t.s. „kokmateriālu koalīcija” brīdināja, ka „nesenie grozījumi pagarina situāciju, kas raksturīga ar dārgu nenoteiktību un nereāliem īstenošanas termiņiem”, piebilstot, ka „nav reāli un ir nepieņemami gaidīt, ka uzņēmumi būs gatavi nekavējoties ievērot regulu, saistība ar kuru tika pārrunātas jaunas vienošanās tikai dažas nedēļas pirms tās stāšanās spēkā termiņa”.

Neskatoties uz iebildumiem, pagājušajā nedēļā Eiropas Komisijas vadība atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos ievērot pašreizējo grafiku: „Mēs vienkāršojam noteikumus mazajiem lauksaimniekiem, vienlaikus saglabājot Eiropas vadošo lomu cīņā pret atmežošanas procesiem pasaulē,” norādīja Eiropas Savienības vides komisāre Džesika Rosvalla.

Opozīcija, savukārt, uzsver potenciāli nozīmīgus un problemātiskus tehniskos izaicinājumus ar regulas prasību izpildi saistītajiem uzņēmumiem, kas paļaujas uz IT sistēmām, kuras savienotas ar *TRACES* platformu. „Faktiski lielākā daļa lielu saistīto nozaru uzņēmumu nespēs pielāgot savas IT sistēmas, kas ir izstrādātas sadarbībai ar *TRACES* platformu, tā brīdināts vēstulē, norādot uz netiešo slogu mazajiem un mikrouzņēmumiem, jo vērtības ķēdē uzkrājas pārbaudes atsauces numuri.

Tirdzniecības sektora parstāvji arī kritizēja Komisijas noteikto izpildes termiņu kā praktiski neīstenojamu. „Uzņēmumu savstarpējā atkarība vērtības ķēdē padara ierosināto atlikšanu iluzoru, jo mazākiem uzņēmējiem būs jāpielāgojas nekavējoties, lai saglabātu biznesa attiecības,” uzsvērts vēstulē. Briseles amatpersonas aizstāv regulas vides mērķi un termiņu. ES amatpersonas norāda, ka grafiks atspoguļo politisko kompromisu un steidzamību regulu īstenošanā, pat ja nozares norāda uz tehniskām grūtībām.

Dažas dalībvalstis ir izvirzījušas papildu iebildumus.

Pirms nedēļas Čehijas, Latvijas, Igaunijas un Polijas zemkopības ministri aicināja atlikt šo lēmumu un mudināja Komisiju iekļaut atsevišķas valstis „bezriska” sarakstā attiecībā uz atmežošanu, kas atbrīvotu dažas piegādes ķēdes no stingrākajām prasībām. Eiropas Komisija jau ir ierosinājusi ierobežotas izmaiņas, piemēram, izmantot pasta indeksus mazo lauksaimniecības uzņēmumu datu ģeogrāfiskai lokalizācijai un pieprasīt pienācīgas rūpības paziņojumus tikai no importētājiem. Tomēr daudzas Eiropas Savienības valstu valdības, nozaru un uzņēmumu apvienības uzskata, ka, lai likums būtu efektīvs, ir nepieciešamas dziļākas un reāli izpildāmas izmaiņas.